

Zorginstituut Nederland

> Retouradres Postbus 320, 1110 AH Diemen

Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ)
T.a.v. de heer
Postbus 291
3700 AG ZEIST

202000825

2020050322

Zorginstituut Nederland
Zorg II

Willem Dudokhof 1
1112 ZA Diemen
Postbus 320
1110 AH Diemen
www.zorginstituutnederland.nl
info@zinl.nl

T +31 (0)20 797 85 55

Contactpersoon

Datum 23 november 2020
Betreft advies als bedoeld in artikel 114 van de Zorgverzekeringswet

Zaaknummer
2020036325

Onze referentie
2020050322

Uw referentie
202000825

Uw brieven van
20 augustus en
9 november 2020

Geachte heer

Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) heeft het verslag van de hoorzitting en de aanvullende stukken ontvangen.

Uit het verslag en de aanvullende stukken komen geen feiten of omstandigheden naar voren die het Zorginstituut aanleiding geven het voorlopig advies te herzien. U kunt het voorlopig advies als definitief beschouwen.

Naar aanleiding van uw vragen merkt het Zorginstituut het volgende op. In artikel 2.4 van het Besluit zorgverzekering (Bzv) staat over behandelingen van plastisch-chirurgische aard, dat voornamelijk sprake moet zijn van verminking of lichamelijke functiestoornis. Dit is nader ingevuld door de wetgever (zie het juridisch kader van het voorlopig advies d.d. 15 september 2020).

De begrippen 'verminking' en 'lichamelijke functiestoornis' zijn voor een aantal veel voorkomende behandelingen verder uitgewerkt in de VAV Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard.¹ De Werkwijzer dient als leidraad bij de beoordeling van aanvragen door verzekeraars. De Werkwijzer is opgesteld door de Vereniging voor artsen volksgezondheid, Zorgverzekeraars Nederland en Zorginstituut Nederland.

Onderdeel van de VAV Werkwijzer is de Pittsburgh Rating Scale (PRS). Aan de hand van de PRS kan voor een abdominoplastiek en lower bodylift worden beoordeeld of sprake is van verminking. De PRS bestaat uit een score van de deformiteit van tien anatomische gebieden: vijf regio's 'bovenlichaam' (armen, borsten, buik, flanken, rug) en vijf regio's 'onderlichaam' (mons, billen, heupen, mediale dijen, lagere dijen/knieën), beoordeeld volgens de schaal: 0 = normaal, 1 = lichte, 2 = matige, 3 = ernstige deformiteit. De score wordt bepaald aan de

¹ VAV Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard (2019), versie 20.0. Geraadpleegd via: <https://vavolksgezondheid.nl/werkwijzers-vagzvav/>

hand van foto's en tekst. Zoals het Zorginstituut ook aangeeft in het voorlopig advies is de PRS in opzet niet ontwikkeld voor de beoordeling van verminking, maar voor gebruik bij de preoperatieve planning van de juiste chirurgische behandeling en het evalueren van de resultaten.

Zorginstituut Nederland
Zorg II

Datum
23 november 2020

Onze referentie
2020050322

Het beoordelen van een verminking betreft een puur visuele beoordeling. De tabel en de tekst uit het artikel van Song et al. maken daarom geen onderdeel uit van de VAV Werkwijzer. Het beoordelen van een verminking gebeurt aan de hand van de referentie-foto's. Alleen indien twijfel bestaat tussen twee categorieën van de PRS kunnen de omschrijvingen eventueel helpen om het uiterlijk in te delen onder één van de graderingen. Bij de totstandkoming van de VAV Werkwijzer is deze werkwijze overeengekomen met partijen.

Bij de beoordeling van verminking van de benen (dermolipectomie) wordt de PRS niet gehanteerd. Hiervoor gelden de algemene criteria voor verminking (zie het voorlopig advies d.d. 15 september). De PRS wordt daarom niet genoemd in het hoofdstuk 'dermolipectomie' van de VAV Werkwijzer. In de Werkwijzer wordt verder aangegeven dat 'er zelden sprake is van verminking'.

Hoogachtend,

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 20 augustus 2020 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoekster en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van een abdominoplastiek en een dermolipsectomie.¹

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ een kopie van het dossier gestuurd. Het Zorginstituut brengt een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In artikel B.26 van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op medisch-specialistische zorg omschreven. Dit komt overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoekster aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzoekster op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzoekster

Verzoekster heeft in 2016 een gastric bypass ondergaan en is daardoor veel gewicht verloren (van 131,3 kg naar 75,5 kg, huidige BMI=25,5). Het gewicht is nu 12 maanden stabiel. Verzoekster heeft een aanvraag voor vergoeding van een abdominoplastiek en een dermolipsectomie van de boven- en onderbenen ingediend bij verweerder.

De behandelend plastisch chirurg schrijft in zijn brief van 20 september 2019 dat verzoekster last heeft van een bewegingsbeperking door het abdominaal vetschort tijdens ADL, werk en sport. Tot op heden heeft zij smetten in de onderbuikplooi succesvol weten te behandelen/voorkomen met hulp van de huisarts. Verder heeft verzoekster klachten van sociaal vermijdingsgedrag. De behandelend artsen geven aan dat er sprake is van een aantoonbare lichamelijke functiestoornis en verminking van de buikwand, de mons pubis (schaamheugel) en de bovenbenen, met een Pittsburgh Rating Scale (PRS) graad 3.

Verweerder heeft het verzoek afgewezen. Verweerder voert aan dat de buikwand geen kwart van het bovenbeen bedekt, dat geen sprake is van onbehandelbaar smetten of een verminking vergelijkbaar met PRS 3.

¹ Uit het dossier valt op te maken dat er ook (in een eerder stadium) een vergoedingsaanvraag door verzoekster is gedaan voor een "lower body lift" en een liposuctiebehandeling. Echter wordt in het schrijven van de SKGZ slechts gesproken over een buikwandcorrectie (abdominoplastiek) en een dermolipsectomie. Het Zorginstituut heeft zich in het advies daarom beperkt tot deze laatste twee ingrepen.

Verzoekster geeft aan dat de illustrerende foto's bij de PRS veel dikkere patiënten betreft. Zij is van mening dat deze foto's niet vergeleken kunnen worden met haar situatie. Daarnaast geeft verzoekster aan dat er bij de foto's ook een tabel met karakteristieken in de originele publicatie van Song et al.² zit. Volgens verzoekster en de behandeld artsen voldoet zij aan deze karakteristieken.

Juridisch kader

Bij plastische chirurgie en overige behandelingen van het uiterlijk gaat het voornamelijk om de aanwezigheid van een verminking of aantoonbare lichamelijke functiestoornissen, zoals omschreven in Artikel 2.4 van het Besluit zorgverzekeringen (Bzv).

Verminking

Het begrip verminking in artikel 2.4, eerste lid, sub b, van het Bzv is bij de invoering in 2006 niet nader toegelicht. Het artikellid is daarna niet meer gewijzigd. De term is overgenomen uit de ziekenfondsperiode en vindt zijn oorsprong in 1991. In de Regeling zorgverzekering (Rzv) wordt het begrip verminking niet genoemd, maar in de toelichting bij het schrappen van de behandeling abdominoplastiek per 1 januari 2007 van de niet te verzekeren prestaties wordt toch op het begrip verminking ingegaan:

Van verminking is sprake in geval van een ernstige misvorming die direct in het oog springt. Met het begrip verminking wordt bedoeld op verworven aandoeningen zoals misvormingen door brandwonden, misvormingen aan de handen door rheumatoïde arthritis, misvormingen door verlammingen van de aangezichtszenuw, amputatie van ledematen of geamputeerde mammae. Er is sprake van een verminking bij een abdominoplastiek indien er een misvorming is, die vergelijkbaar is met bovenstaande voorbeelden. Een overhang van de buik valt niet onder deze definitie.³

In de Rechtspraak Zorgverzekeringen (RZA) wordt verminking nader gedefinieerd: Er is sprake van een verminking bij een ernstige verworven misvorming van een lichaamsdeel.⁴

Functiestoornis

Ook het begrip functiestoornis is overgenomen uit de ziekenfondsperiode. Functiestoornissen moeten objectief aantoonbaar zijn. Bovendien moet getoetst worden:

1. Of het aannemelijk is dat de aangevoerde lichamelijke functiebeperkingen veroorzaakt worden door de te corrigeren lichamelijke afwijkingen; En
2. Of correctie daarvan die klachten zal doen wegnemen; En
3. Of het aannemelijk is dat het te corrigeren lichaamsdeel klachten als aangevoerd veroorzaakt in een zodanig ernstige mate dat gesproken kan worden van lichamelijke functiestoornissen in de zin van de regelgeving.

² Angela Y. Song, M.D., et al. A Classification of Contour Deformities after Massive Weight Loss: Application of the Pittsburgh Rating Scale SEMINARS IN PLASTIC SURGERY/VOLUME 20, NUMBER 1 2006.
www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2884754/pdf/sps20024.pdf

³ Staatscourant 30 oktober 2006, nr. 211

⁴ Uitspraak Rechtbank Noord-Nederland, d.d. 08-11-2013; zaaknummer 419634 - CV EXPL 13-730

VAV-werkwijzer

Daarnaast moet de aanvraag worden getoetst aan de verzekeringsvoorwaarden voor behandelingen van plastisch-chirurgische aard die zijn opgenomen in de VAV-werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard.⁵

In de werkwijzer is het volgende opgenomen over abdominoplastiek en dermolipectomie:

Abdominoplastiek

Er is vergoeding mogelijk bij:

- Verminking door ziekte, ongeval of geneeskundige verrichting. Hieronder wordt verstaan:
 - een Pittsburgh Rating Scale graad 3 **of**
 - een verminking van de buikwand die in ernst is te vergelijken met een derdegraads verbranding.
- Lichamelijke functiestoornissen
 - Onbehandelbaar smetten. Hieronder wordt verstaan chronische (> 6 maanden), onbehandelbare smetten, waarbij voldoende hygiënische maatregelen en een adequate medische/farmacologische behandeling onvoldoende resultaat hebben gehad (lichamelijke functiestoornissen). Bij de behandeling moet de landelijke richtlijn verpleging en verzorging 'Smetten (intertrigo) preventie en behandeling' zijn gevolgd.

Of

- Een ernstige bewegingsbeperking:
De bewegingsbeperking wordt in deze als ernstig gezien indien die ontstaat doordat in staande positie het buikschort minimaal een kwart van de lengte van de bovenbenen bedekt. Dit wordt bepaald door bij een liggende verzekerde vanuit het midden van de patella loodrecht omhoog de afstand tot de lies te meten. Van deze afstand wordt het bovenste ¼ deel bepaald. Vervolgens wordt bij de staande patiënt, vanuit de lies deze afstand naar beneden gemeten. De horizontale lijn die door dit punt kan worden getrokken over beide bovenbenen is de lijn die de overhang –als de verzekerde staat- moet overschrijden.
Hieronder vallen niet:
 - rugklachten;
 - een rectusdiastase, omdat er hierbij geen sprake is van een defect in de fascia en in de praktijk geen relatie aangetoond kan worden met eventuele functionele klachten. Derhalve is er geen indicatie voor een plastisch chirurgische abdominoplastiek.

Verder geldt dat om voor vergoeding in aanmerking te komen:

1. De BMI 30 of minder moet zijn *en*
2. Het gewicht gedurende tenminste twaalf maanden stabiel is
3. De laatste bariatrische ingreep tenminste 18 maanden geleden heeft plaats gevonden

⁵ VAV Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard (2019), versie 20.0. Geraadpleegd via: <https://www.vagz.nl/documents.php>

Dermolipectomie

Vergoeding is mogelijk indien er sprake is van:

- Een aantoonbare lichamelijke functiestoornis, bijvoorbeeld moeilijk lopen door een bewegingsbeperking vanwege de forse omvang van de benen. Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen kan aangenomen worden dat er een lichamelijke functiestoornis is
of
- Verminking
Er is zelden sprake van verminking.

Er is doorgaans geen vergoeding mogelijk bij:

- Forse bovenbenen, met eventueel kapot schuren van de benen. Het kapot schuren van de huid is in het algemeen te voorkomen door het dragen van broeken.
- Algehele adipositas: afvallen is meer doelmatig
- Correctie om zuiver cosmetische redenen
- Lipoedeem

Psychische klachten

Psychische klachten die worden ervaren door verzoekster, kunnen geen aanspraak geven op vergoeding. Vergoeding kan alleen plaatsvinden wanneer er sprake is van een 'lichamelijke functiestoornis'. Psychische klachten zijn daarmee uitgesloten door de wetgever als grond voor vergoeding vanuit de Zvw.

Beoordeling

De informatie in het dossier is medisch en juridisch beoordeeld.

In het dossier zijn foto's van goede kwaliteit bijgevoegd. Hieruit blijkt dat geen sprake is van verminking van de buikwand of benen. De bijgevoegde foto's imponeren niet als een afwijking met een Pittsburgh Rating Scale graad 3. Daarbij kan tevens niet worden gesproken van een ernstig verworpen misvorming van een lichaamsdeel zoals bedoeld door de wetgever.

Met betrekking tot de beoordeling van de Pittsburgh Rating Scale merkt het Zorginstituut het volgende op. De PRS is in opzet niet ontwikkeld voor de beoordeling van verminking, maar voor gebruik bij de preoperatieve planning van de juiste chirurgische behandeling en het evalueren van de resultaten. Omdat een meer passend classificatie instrument ontbreekt is door alle betrokken partijen (i.e. VAV, NVPC, ZN, ZIN) voor de Pittsburgh Rating Scale gekozen als hulpmiddel voor de beoordeling van een aanvraag voor bijvoorbeeld een abdominoplastiek of dermolipectomie. Gezien het een primair visuele beoordeling betreft is de tabel uit het originele artikel van Song et al.⁶ geen onderdeel van de VAV-werkwijzer. Mocht er twijfel bestaan tussen twee categorieën van de PRS dan kunnen de omschrijvingen eventueel helpen om het uiterlijk in te delen onder één van de graderingen. Daar is in dit geval echter geen sprake van.

Verder is onvoldoende aangetoond dat de klachten van verzoekster als zodanig ernstig kunnen worden beschouwd dat gesproken kan worden van lichamelijke functiestoornissen in de hoedanigheid van een ernstige bewegingsbeperking. Op basis van de foto's blijkt dat het huidoverschot beperkt aanwezig is.

⁶ Angela Y. Song, M.D., et al. A Classification of Contour Deformities after Massive Weight Loss: Application of the Pittsburgh Rating Scale SEMINARS IN PLASTIC SURGERY/VOLUME 20, NUMBER 1 2006.
www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2884754/pdf/sps20024.pdf

Ook is geen sprake van smetten.

Conclusie

Op basis van de beschikbare informatie in het dossier is niet voldoende aangetoond dat sprake is van een aantoonbare lichamelijke functiestoornis of van verminkingen zoals omschreven in artikel 2.4 Bzv en de VAV-werkwijzer.

Het advies

Het Zorginstituut adviseert op basis van de beschikbare informatie in het dossier het volgende:

verzoekster voldoet niet aan de indicatievoorwaarden voor een abdominoplastiek en een dermolipectomie.